

KL
MiljøstyrelsenVandplaner / Østjylland
Ref. PEKJE
Den 22. februar 2017

Slutpapir mellem Miljøstyrelsen og KL om DUT vedr. vandråd

Miljøstyrelsen vil forud for arbejdet i vandrådene udsende en "vandrådspakke", der omfatter materiale til brug for vandrådernes opgaver vedr. kvalificering af afgrænsning og udpegning af vandløb samt evt. kommentering på videreførte indsatser fra vandplanerne 2009-15. Som led i arbejdet med at komme med forslag til indsatsprogram for anden planperiode fik vandrådene stillet en tilsvarende pakke til rådighed. Opgaven og indholdet i pakken præsenteres kort nedenfor.

Baggrund

Med aftalen om en Fødevare- og landbrugspakke er det besluttet, at der i perioden 2016-17 skal ske en kvalificering af afgrænsningen og udpegningen af vandløb i vandområdeplaner 2015-21. Vandrådene skal inddrages i arbejdet. Ministeren har efterfølgende besluttet, at vandrådene også skal have mulighed for at kommentere på videreførte VP1 indsatser.

Nedsættelse af vandråd

Vandrådernes opgave bliver som hidtil at rådgive kommunerne. Der forventes nedsat 23 vandråd efter samme model, som var tilfældet i forbindelse med arbejdet med forslag til indsatsprogrammet. Det er kommunerne, der nedsætter vandrådene. Der udpeges en sekretariatskommune for hvert hovedvandopland. Det er kommunerne, der skal varetage sekretariatsbetjeningen af vandrådene, ligesom det er kommunerne, der leder møderne i rådene. Det aftales indbyrdes mellem kommunerne i hovedvandoplandet, hvilken af disse der skal varetage sekretariatsbetjeningen af rådet. Sekretariatskommunerne har ansvaret for at samle og koordinere forslag.

Opgavebeskrivelse – indhold i vandrådspakken

Miljøstyrelsen udarbejder en ny vandrådspakke med rammer og retningslinjer for kommuner og vandråds arbejde. Pakken vil bl.a. indeholde forslag til en ny afgrænsning af vandløb på baggrund af opdaterede kriterier herfor, kort over udpegning af vandløb som kunstige og stærkt modificerede samt videreførte VP1-indsatser. Pakken vil endvidere omfatte et IT-værktøj til at understøtte arbejdet i kommuner og vandråd, IT-værktøjet anvendes endvidere til indberetning af vurderingerne.

Kommuner og vandråd får tre konkrete opgaver, som der skal fastsættes rammer og retningslinjer for. Opgaverne løses i perioden primo april til ultimo 2017. KL og Miljøstyrelsen meddeler i fællesskab ved udsendelse af vandrådspakken, at beskrivelsen af opgaverne 1-3 er udtryk for den aftalte ansvarsfordeling mellem kommune og stat.

KL og Miljøstyrelsen er enige om, at dette papir beskriver rammerne for kommunernes og vandrådernes opgavevaretagelse samt at vandrådene på denne baggrund nedsættes i april 2017. Forud for udsendelse af vandrådspakkens 2. del drøfter KL og Miljøstyrelsen udkast til vejledning vedrørende

udpegning af kunstige og stærkt modificerede vandløb (opgave 2). Den endelige beskrivelse af opgaverne holdes op mod vedlagte bilag 1 med henblik på en efterprøvning af forudsætningerne heri, og dermed om det aktuelt forudsatte ressourcetræk og tilhørende kompensation fortsat holder. Er dette ikke tilfældet tages den økonomiske kompensation op til fornyet forhandling.

1) Afgrænsning af vandløb

I samarbejde med AU og DTU Aqua har Miljøstyrelsen udarbejdet opdaterede kriterier, som danner grundlag for en ny afgrænsning af de ca. 8.500 km vandløb med et opland under 10 km². Kommuner og vandråd får herefter til opgave at tjekke, om den nye afgrænsning af vandløb på baggrund af de opdaterede kriterier for faldforhold, slyngningsgrad mv. svarer til virkeligheden. Kommuner og vandråd skal således på baggrund af deres lokalkendskab for udvalgte vandløb efterprøve, om de opdaterede kriterier er opfyldte. Opgaven vil være obligatorisk for kommuner og vandråd. Det er ikke en del af opgaven at vurdere, om kriterierne er de "rigtige".

Miljøstyrelsen udarbejder retningslinjer for, hvordan kommuner og vandråd kan foretage et sådan virkelighedstjek. For hvert kriterie, der er muligt at "virkelighedstjekke", fastsættes klare beskrivelser for, hvilket grundlag dette skal baseres på, og hvilken form for dokumentation, der eventuelt skal foreligge. Faldforhold vil fx kunne vurderes på baggrund af regulativer eller ejernes egne opmålinger af private vandløb såfremt kommunen finder, at de er retvisende. Denne del af opgaven vil alene indebære tjek baseret på eksisterende lokal viden, og der skal således ikke tilvejebringes ny viden i form af f.eks. vandprøver, opmålinger mv. Dvs. arbejdet skal baseres på åbenbare og allerede foreliggende oplysninger. Disse oplysninger indberettes sammen med forslag til ændret afgrænsning af vandløbet.

I vejledning til WebGIS-værktøjet beskrives nærmere standarder for hvad der kan betragtes som tilstrækkelig dokumentation for kriterier vedr. fald, slyngningsgrad, fysisk index og okkerpåvirkning samt hvordan dokumentation indmeldes. KL og Miljøstyrelsen er enige om at vejledningen drøftes forud for udsendelse til vandråd.

Der vil ikke være krav om, at samtlige vandløb med et opland under 10 km² skal gennemgås og vurderes. Kommuner og vandråd udvælger selv, hvilke vandløb som vurderes relevante at efterprøve et eller flere kriterier for. Kommuner og vandråd kan også tjekke vandløb, der lægges op til at udtage af vandområdeplanen som følge af den opdaterede afgrænsning.

2) Udpegning af vandløb som kunstige og stærkt modificerede

Kommuner og vandråd skal kvalificere udpegningen af vandløb som kunstige og stærkt modificerede. Kommuner og vandråds indstilling omfatter en karakterisering af vandløbet som stærkt modificeret eller kunstigt, angivelse af forslag til den nødvendige indsats med henblik på at nå god økologisk tilstand samt en vurdering af vandstandsstigninger som følge af denne indsats.

Opgaverne forbundet med dette spor omfatter følgende trinvis fremgangsmåde.

1. Miljøstyrelsen udmelder ca. 6.900 km potentielt relevante vandløb, bl.a. som ikke allerede forventes at opfylde miljømålet i 2021 og hvor kommuner og vandråd ikke har foreslået en indsats i vandområdeplanerne 2015-2021.
2. Sekretariatskommunen indstiller i It-værktøjet vandområder til Miljøstyrelsen, som gennemfører analyser af konsekvenser af indsatsen med henblik på om vandområderne vil kunne udpeges som stærkt modificerede, jf. vedlagte bilag 1 med beskrivelse af indhold af opgave 2 i vandrådspakken

- På baggrund af kommunerne og vandrådenes oplysninger om karakterisering og den nødvendige indsats samt de gennemførte analyser udpeger miljø- og fødevareministeren vandområder som kunstige eller stærkt modificerede.

Der vil i vandrådspakken blive beskrevet nærmere krav til dokumentation og form.

3) Kommentering på videreførte VP1-indsatser

Kommuner og vandråd får endvidere mulighed for at kommentere på videreførte indsatser i vandløb fra vandplanerne 2009-2015. Der kan fx være videreførte indsatser i vandløb, som kommuner og vandråd vurderer ikke vil være økonomisk eller miljømæssigt hensigtsmæssige at gennemføre. Vurderingen foretages på baggrund af foreliggende viden. Der er ikke tale om en obligatorisk opgave og der gives således ikke økonomisk kompensation til kommunerne for opgaven. KL opfordrer til, at kommuner og vandråd nøje prioriterer om de vil bidrage til denne opgave, idet den ikke må forsinke eller komplicere kommunernes arbejde med de to obligatoriske opgaver.

Der kan fx være videreførte VP1-indsatser, som kommuner og vandråd med deres lokalkendskab vurderer ikke giver mening at fastholde. Det kan f.eks. være som resultat af, at vandområder er blevet sammenlagt, og at det eventuelt kan give mere mening – ud fra et omkostningseffektivt synspunkt – at vente med indsatsen, til der kan laves en samlet løsning. Der indgår i vandrådspakken korttema med angivelse af videreførte VP1-indsatser.

Samlede kommunale omkostninger til hovedopgaverne

De samlede kommunale omkostninger til hovedopgaverne vurderes at udgøre i alt 22,4 mio. kr., hvilket er yderligere specificeret i nedenstående tabel 1. Vurderingen er baseret på et konkret skøn over det forventede tidsforbrug per delopgave for henholdsvis sekretariatskommunerne og alle 98 kommuner.

	Antal kommuner/ vandråd	Antal enheder (stk/møde)	Timer per enhed	Timer i alt	mio. kr. i alt
0.1. Nedsættelse af vandråd (kommune)	98,0	1,0	7	686	0,3
0.2. Nedsættelse af vandråd (Skr.)	23,0	1,0	8	184	0,1
1.1. Virkelighedstjeck af afgrænsning af vandløb (vandråd)	23,0	3,0	125	8.625	4,0
1.2. Virkelighedstjeck af afgrænsning af vandløb (kommune)	98,0	1,0	185	18.130	8,4
2.1. Kvalificere udpegning (vandråd)	23,0	2,0	125	5.750	2,7
2.2. Kvalificere udpegning (kommune)	98,0	1,0	152	14.896	6,9
Kommunale udgifter og tidsforbrug i alt				48.200	22,4

Det beskrevne ressourceforbrug for kommunernes arbejde med at kvalificere udpegningen af kunstige og stærkt modificerede vandløb (punkt 2.2) i tabel 1 er vurderet forud for gennemførelsen af forprojektet. Forprojektet tilrettelægges med henblik på, at det kommunale ressourceforbrug svarer hertil.

Følgende materiale forventes at indgå i vandrådspakken:

- Følgebreve til kommuner og vandråd

- En vejledning, der beskriver rammer og vilkår for opgaven, herunder
 - Beskrivelse af de kriterier der anvendt til fornyet afgræsning, og hvordan disse skal efterprøves (dokumentation mv.)
 - Proces for vurdering af om et vandløb opfylder betingelserne for at kunne udpeges som kunstigt eller stærkt modificeret, jf. afsnit 2 ovenfor.
 - Rapport fra DCE om det faglige grundlag for karakterisering af vandløb som kunstige og stærkt modificerede
 - Retningslinjer for vurdering af om et vandområde kan udpeges som kunstigt.
 - Beskrivelse af hvilken dokumentation der skal stilles til rådighed og frister for indmelding af vandløb til undersøgelse
 - Beskrivelse og kort over vandløb, som ikke vurderes at være udelukket fra, at være potentielle kandidater til opfyldelse af betingelser for en udpegning
- IT arbejds- og indberetningsværktøj, der udvikles med en tilpasning i det, der anvendtes i 2014. Udvalgte kommuner inddrages på workshop i videreudviklingen heraf.